

HØRINGSNOTAT

Vedrørende høringssvar til forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for N110 Odense Fjord

Forslag til Natura 2000-plan for N110 Odense Fjord har været i offentlig høring fra den 21. februar 2022 til den 25. maj 2022.

Indkomne høringssvar kan ses i dokumentet "Indkomne høringssvar til høring af Natura 2000-planerne 2022-27" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Den offentlige høring er annonceret på Miljøstyrelsens hjemmeside og via Miljøstyrelsens nyhedsbrev. Relevante myndigheder er desuden direkte orienteret, jf. miljømålsloven § 43. Lodsejere med væsentlige interesser, der vil kunne berøres af et eller flere elementer i planlægningen for et Natura 2000-område, er individuelt blevet orienteret om høringen over forslag til Natura 2000-planer. Relevante organisationer og foreninger er ligeledes blevet direkte orienteret. Alle forslag til Natura 2000-planer har kunnet tilgås via Miljøstyrelsens hjemmeside.

Miljøstyrelsen har i alt modtaget ca. 440 høringssvar, både specifikke høringssvar vedrørende de enkelte Natura 2000-planer, og mere generelle høringssvar vedrørende naturplanlægningen. De generelle høringssvar er sammenfattet i et samlet høringssvar "Miljøstyrelsens generelle høringssvar vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside. De områdespecifikke høringssvar er gennemgået og behandlet i lokale høringssvar for hvert enkelt Natura 2000-område.

Høringssvar vedrørende den Strategiske Miljøvurdering behandles separat i den sammenfattende redegørelse, som ligger tilgængelig på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Til denne Natura 2000-plan er der modtaget i alt **3** høringssvar.

Svarene har berørt følgende emner:

1. Datagrundlag
2. Indsatsprogram
3. Lovgrundlag
4. Målsætning
5. Rollefordeling
6. Udpegningsgrundlag og områdegrænser
7. Marin
8. Andet

Dette høringsnotat er inddelt emnevist. I det følgende afsnit sammenfattes de væsentligste synspunkter fra høringsvarene under de ovenfor nævnte emner, hvorefter Miljøstyrelsens bemærkninger er angivet i kursiv. Sidst i høringsnotatet gennemgås eventuelle justeringer i relevante Natura 2000-plan på baggrund af de indkomne høringsvar.

Det bemærkes, at høringsvarene kun er gengivet i hovedtræk. Høringsvarene kan i deres helhed læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Bemærkninger til planforslaget

1. Datagrundlag

Resume af høringsvar

Fire borgere spørger til, hvorfor Kerteminde Kommune ikke nævnes i områdebeskrivelsen.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Kerteminde Kommune udgør en mindre del af Natura 2000-området, men bør fremgå af områdebeskrivelsen. Områdebeskrivelsen vil derfor i den endelige Natura 2000-plan blive opdateret med Kerteminde Kommune.

Resume af høringsvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense har følgende kommentar til områdebeskrivelsen: En væsentlig trussel mod områdets fuglearter er erosion af de mange små holme i Odense Fjord, således at grundlaget for en lang række ynglende fuglearter ikke mere er til stede, når holmene eroderes, og derved bliver mindre, eller helt forsvinder.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Formålet er at sikre et ensartet datagrundlag. Miljøstyrelsen finder ikke grundlag for at planlægge ud fra enkelte års registreringer fra de forskellige Natura 2000-områder, men anvender i Natura 2000-planerne kvalitetssikrede data, som indgår i den officielle danske afrapportering til EU. Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og kvalitetssikrede til, at Miljøstyrelsen har inddraget dem i basisanalyserne. Mange af disse data vil med fordel kunne indgå i senere faser af planlægningen, ikke mindst i forbindelse med gennemførelse af konkrete projekter.

Det har fra miljømålslovens vedtagelse været kendt, at der ikke ville være målrettede datasæt tilstede for alle arter og naturtyper, hvorfor det fremgår af lovbemærkningerne, at Natura 2000-planerne løbende vil blive udbygget med nye overvågningsdata

Miljøet i Odense Fjord er dynamisk, nogle holme og øer er udsat for erosion, mens nye holme og grusbanker dannes andre steder i Fjorden. Ved Ølundgård og på Vigelsø er der skabt nye levesteder for ynglefugle.

Resume af høringsvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense anfører, at konstateringen af, at over halvdelen af de lysåbne naturtyper har en god-høj naturtilstand er alt, alt for optimistisk. Det er ikke nok, at der er græsning på et givent område. Græsningen skal hverken være for intensiv eller for ekstensiv. Det er helt essentielt, at der er et antal græsningsdyr på arealet, som svarer til en korrekt pleje. For fuglenes vedkommende, især ynglende vadefugle og rastende vadefugle samt

svømmeænder og gæs, sker der det uheldige på flere lokaliteter i Natura 2000-området, at vegetationen, trods afgræsning, er for høj, eller at tagrør indvandrer.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Formålet er at sikre et ensartet datagrundlag. Miljøstyrelsen finder ikke grundlag for at planlægge ud fra enkelte års registreringer fra de forskellige Natura 2000-områder, men anvender i Natura 2000-planerne kvalitetssikrede data, som indgår i den officielle danske afrapportering til EU. Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og kvalitetssikrede til, at Miljøstyrelsen har inddraget dem i basisanalyserne. Mange af disse data vil med fordel kunne indgå i senere faser af planlægningen, ikke mindst i forbindelse med gennemførelse af konkrete projekter.

Det har fra miljømålslovens vedtagelse været kendt, at der ikke ville være målrettede datasæt tilstede for alle arter og naturtyper, hvorfor det fremgår af lovbemærkningerne, at Natura 2000-planerne løbende vil blive udbygget med nye overvågningsdata.

I tilstandsvurderingssystemerne indgår ud over konstatering af drifttype bl.a. vegetationshøjden i forskellige klasser, som vil afspejle sig i tilstandsvurderingen af et givent areal. Det gælder f.eks. hedearealerne på Enebærødde, som trods afgræsning er under tilgroning og er vurderet til moderat tilstand.

Emnet "Datagrundlag" er yderligere beskrevet i "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Miljøstyrelsen kan desuden oplyse, at Miljømålsloven fastlægger en opgavefordeling mellem stat og kommuner, der giver staten det overordnede ansvar for gennemførelse af direktivforpligtelserne og overlader den konkrete gennemførelse heraf til de respektive myndigheder. Natura 2000-planerne fastlægger udelukkende rammerne for den opfølgende handleplanlægning, men de fastsætter ikke specifikke krav til forvaltning af konkrete arealer. Konkret pleje skal således rettes mod relevante handleplanmyndighed.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense finder, at vurderingen af, at der ikke er aktuelle trusler mod den fortsatte forekomst af ynglefuglene hav-, fjord og splitterne samt klyde, havørn og rørhøg i Natura 2000-området, ikke er korrekt. Og de anfører, at optællinger på fjordens lokaliteter i 2021 og 2022 viser, at der er en række trusler, herunder tilgroning, øget prædation fra sølvmåge og ræv samt eutrofiering.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Formålet er at sikre et ensartet datagrundlag. Miljøstyrelsen finder ikke grundlag for at planlægge ud fra enkelte års registreringer fra de forskellige Natura 2000-områder, men anvender i Natura 2000-planerne kvalitetssikrede data, som indgår i den officielle danske afrapportering til EU. Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og kvalitetssikrede til, at Miljøstyrelsen har inddraget dem i basisanalyserne. Mange af disse data vil med fordel kunne indgå i senere faser af planlægningen, ikke mindst i forbindelse med gennemførelse af konkrete projekter.

Det har fra miljømålslovens vedtagelse været kendt, at der ikke ville være målrettede datasæt tilstede for alle arter og naturtyper, hvorfor det fremgår af lovbemærkningerne, at Natura 2000-planerne løbende vil blive udbygget med nye overvågningsdata.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense anfører, at det er forkert, at naturtypen strandvold med flerårige planter (1220) har en god naturtilstand, og at invasive plantearter, vurderes ikke at udgøre nogen aktuel trussel mod naturtypen. Danmarks Naturfredningsforening Odense finder, at der er en væsentlig tilgroning af naturtypen på Enebærrodde med *Rosa rugosa*, som er en trussel mod naturtypen.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Formålet er at sikre et ensartet datagrundlag. Miljøstyrelsen finder ikke grundlag for at planlægge ud fra enkelte års registreringer fra de forskellige Natura 2000-områder, men anvender i Natura 2000-planerne kvalitetssikrede data, som indgår i den officielle danske afrapportering til EU. Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og kvalitetssikrede til, at Miljøstyrelsen har inddraget dem i basisanalyserne. Mange af disse data vil med fordel kunne indgå i senere faser af planlægningen, ikke mindst i forbindelse med gennemførelse af konkrete projekter.

Det har fra miljømålslovens vedtagelse været kendt, at der ikke ville være målrettede datasæt tilstede for alle arter og naturtyper, hvorfor det fremgår af lovbemærkningerne, at Natura 2000-planerne løbende vil blive udbygget med nye overvågningsdata.

Data om naturtypen strandvold med flerårige planter (1220), som indgår i basisanalyserne og Natura 2000-planerne, er indsamlet i årene 2016-2019. Der kan derfor sidenhen være sket ændringer i tilgroningsgrad såvel som plejeforhold mm.

Det fremgår af "Teknisk følgenotat til Natura 2000-planerne" på Miljøstyrelsen hjemmeside, at der bl.a. er fokus på bekæmpelse af invasive arter i tredje generation af Natura 2000-planer. I plansammenhæng fokuseres der på bekæmpelse af invasive arter på de arealer, hvor der er kortlagt lysåben habitatnatur med over 10 % dækning af invasive arter. I det konkrete eksempel er det vurderet, at der er en dækning af invasive arter på 1-10 %.

Emnet "Datagrundlag" er yderligere beskrevet i "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense (DN Odense) anfører, at det i Natura 2000-planen er vurderet, at forekomsten af vedplanter ikke udgør nogen umiddelbar trussel mod naturtypen i Natura 2000-området. Danmarks Naturfredningsforening Odense mener dog, at forekomst af træer og buske i naturtypen enekrat er en trussel mod naturtypen.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Det fremgår af basisanalysen, at omfanget og betydningen af tilgroningstruslen er vurderet for de enkelte naturtyper ved at sammenholde de indsamlede oplysninger om tilgroning med middelhøje urter, høje urter samt med træer og buske. Forekomsten af vedplanter udgør ikke nogen umiddelbar trussel mod naturtypen enekrat, da hovedparten af vedplanterne består af ene, der karakteriserer naturtypen. Det vurderes, at størstedelen af arealet trues af tilgroning med middelhøj-høj græs/urtevegetation og kun i mindre omfang vedplanter.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense bemærker, at de ikke har kendskab til, at de ca. 5 ha tør hede, som er kortlagt i Natura 2000-området, er omfattet af græsningen på Enebærodde.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen har registreret græsning på store dele af Enebærodde herunder også den yderste del med hedearealet i forbindelse med NOVANA-overvågningen.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense bemærker, at i Fjordmarkens rigkær udgør opvækst af Rosa rugosa, rød-el, syren m.fl. en trussel mod plantesamfundene.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Formålet er at sikre et ensartet datagrundlag.

Det fremgår af basisanalysen, at omfanget og betydningen af tilgroningstruslen er vurderet for de enkelte naturtyper ved at sammenholde de indsamlede oplysninger om tilgroning med middelhøje urter, høje urter samt med træer og buske jf. målbekendtgørelsens bilag 1. I det konkrete eksempel er der vurderet, at der er en lav dækning af vedplanter og invasive arter på 1-10 % på arealet. I plansammenhæng fokuseres der på bekæmpelse af invasive arter på de arealer, hvor der er kortlagt lysåben habitatnatur med over 10 % dækning af invasive arter.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense bemærker, at græsningen på det kortlagte kildevældsareal er så ekstensiv, at arealet gror til med tagrør.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Det fremgår af basisanalysen, at omfanget og betydningen af tilgroningstruslen er vurderet for de enkelte naturtyper ved at sammenholde de indsamlede oplysninger om tilgroning med middelhøje urter, høje urter samt med træer og buske. I det konkrete eksempel er der vurderet, at der er en dækning af høj græs-/urtevegetation på 10-25 % af arealet med kildevæld. Det fremgår således af basisanalysen, at hele arealet trues af tilgroning med høj græs/urtevegetation svarende til tilgroning med tagrør.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense bemærker, at det er en fejl, at der på side 44 i basisanalysen står, at habitatområdet i Odense Fjord dækker 42 m². De anfører, at det korrekte areal er 42 km².

Miljøstyrelsens bemærkninger

Den gennemførte høring vedrørte alene forslag til Natura 2000-planer, hvorfor tastefejlen ikke vil blive korrigeret i basisanalysen. Miljøstyrelsen medgiver, at der burde stå 42 km². Det korrekte areal fremgår af MiljøGIS for de marine naturtyper.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense anfører, at der er et langt større areal med naturtypen vadeflader i Natura 2000-området, end de kortlagte 32 ha. Det er Danmarks Naturfredningsforening Odenses opfattelse, at flere arealer af

den helt lavvandede del af fjorden skal kategoriseres som vadeflade, f.eks. ved Egensedybet, i bugten ved Dørholm, i bugten mellem Roholm og Sohoved og på Lumby Middel Grund.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen har noteret bemærkningen og kan oplyse, at størstedelen af Odense Fjord er kortlagt som type 1160 større lavvandede bugter og vige, idet der ved vurderingen er anvendt habitatbeskrivelserne til type 1160, hvor det bl.a. fremgår: "I en bugt eller indskæring af type 1160, kan der forekomme arealer, som matcher type 1110 sandbanker, type 1140 sand- og mudderflader, type 1170 rev eller type 1180 boblerev. Hvis sådanne forekomster vurderes væsentlige, udskilles de som en af de sidstnævnte typer, mens mindre væsentlige forekomster indgår som en integreret del af variationsbredden for type 1160. Væsentlige forekomster er i denne sammenhæng forekomster, som vurderes at kunne have behov for specifikke forvaltningstiltag."

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense anfører, at det er fastsiddende blæretang, som dominerer – og ikke klørtang og savtang, som beskrevet på side 45 i basisanalysen. De anfører desuden, at det er forkert angivet i basisanalysen, at kiselalgerne er bundfældede, da de er bundlevende.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Den gennemførte høring vedrørte alene forslag til Natura 2000-planer. Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Basisanalysen 2022-2027 for N110 Odense Fjord blev offentliggjort i juni 2020, hvorefter det har været muligt at indgive tekniske bemærkninger i en dialogfase. De indkomne bemærkninger fra Danmarks Naturfredningsforening Odense til basisanalysen falder således uden for rammerne af denne høring.

Arterne blæretang og savtang hører under slægten klørtang (*Fucus*). I basisanalysen er arterne angivet på forskellige taksonomiske niveauer. Miljøstyrelsens data viser, at fastsiddende blæretang er dominerende på de helt lavvandede områder, mens savtang er dominerende blandt de løstdrivende makroalger.

Miljøstyrelsen medgiver, at mange af kiselalgerne er karakteriserede som bundlevende. De opslæmmes dog ofte i vandsøjlen under tidevand/blæst, hvorefter de bundfældes igen.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense anfører, at der er trusler mod splitterne som ynglefugl i området, fordi hættemågen er forsvundet fra fjordens holme og øer, aktuelt pga. forekomst af ræv på Vigelsø på artens yngleplads. Forekomst af hættemåge er forudsætningen for ynglende splitterne, da hættemågens beskyttelse af splitterne er en forudsætning for, at ternerne vil yngle.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Formålet er at sikre et ensartet datagrundlag. Miljøstyrelsen finder ikke grundlag for at planlægge ud fra enkelte års registreringer fra de forskellige Natura 2000-områder, men anvender i Natura 2000-planerne kvalitetssikrede data, som indgår i den officielle danske afrapportering til EU. Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og kvalitetssikrede til, at Miljøstyrelsen har inddraget dem i basisanalyserne. Mange af disse data vil med fordel kunne indgå i senere faser af planlægningen, ikke mindst i forbindelse med gennemførelse af konkrete projekter.

Splitterne yngler typisk inde i eller i tilknytning til hættemågekolonier. Miljøstyrelsen vurderer, at der findes egnede lokaliteter for etablering af hættemågekolonier i N110 Odense Fjord. Hvis der vurderes at være et konkret behov for

regulering i et givent Natura 2000-område, kan der ansøges om reguleringstilladelse. Hvis ansøgningen vedrører fugle og pattedyr (med undtagelse af arter på habitatdirektivets bilag IV), indsendes den via en onlineansøgning til Naturstyrelsen. For bilag IV arter samt arter af planter og insekter sendes ansøgningen til Miljøstyrelsen.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense anfører, at der er trusler mod fjordterne og havterne som ynglefugle i Natura 2000-området, fordi flere holme og øer eroderes bort, og sølvmågebestanden er i kraftig stigning. Sølvmågerne præderer på ternerne, hvorfor ternerne undlader at slå sig ned som ynglefugle.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen har noteret sig Danmarks Naturfredningsforening Odenses synspunkt. Miljøet i Odense Fjord er dynamisk, nogle holme og øer er udsat for erosion, og nye holme og grusbanks dannes andre steder i Fjorden. Ved Ølundgård og på Vigelsø er der skabt nye levesteder for ynglefugle. Sølvmåge præderer af og til på terner og andre kystfugle.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense anfører, at de to kortlagte levesteder for rørhøg er truet af udtørring i yngletiden.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Formålet er at sikre et ensartet datagrundlag. Miljøstyrelsen finder ikke grundlag for at planlægge ud fra enkelte års registreringer fra de forskellige Natura 2000-områder, men anvender i Natura 2000-planerne kvalitetssikrede data, som indgår i den officielle danske afrapportering til EU. Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og kvalitetssikrede til, at Miljøstyrelsen har inddraget dem i basisanalyserne. Mange af disse data vil med fordel kunne indgå i senere faser af planlægningen, ikke mindst i forbindelse med gennemførelse af konkrete projekter.

Ved levestedskortlægningen er der registreret tydelig afvanding og grøftning ved Fjordmarken, mens der ved Seden Strand ikke er registreret afvanding. Ud fra levestedskortlægningen vurderes det derfor, at afvanding og grøftning er en trussel ved Fjordmarken, mens afvanding ikke er vurderet som en trussel ved Seden Strand.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense anfører, at de kortlagte levesteder for klyde på holmene i Odense Fjord ikke er beskyttet mod prædation som følge af isoleret beliggenhed, som det fremgår af Natura 2000-planen. Danmarks Naturfredningsforening Odense har konstateret landlevende prædatorer på alle de holme, hvor klyden yngler i Egensedybet.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Formålet er at sikre et ensartet datagrundlag. Miljøstyrelsen finder ikke grundlag for at planlægge ud fra enkelte års registreringer fra de forskellige Natura 2000-områder, men anvender i Natura 2000-planerne kvalitetssikrede data, som indgår i den officielle danske afrapportering til EU. Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og kvalitetssikrede til, at Miljøstyrelsen har inddraget dem i basisanalyserne. Mange af disse data vil med fordel kunne indgå i senere faser af planlægningen, ikke mindst i forbindelse med gennemførelse af konkrete projekter.

Ved levestedskortlægningen er der konstateret levesteder, der ligger under 300 m fra land. På den baggrund vurderes det, at der potentielt set vil kunne forekomme landlevende prædatorer på holme i det lavvandede Egensedyb.

Miljøstyrelsen har noteret sig Danmarks Naturfredningsforening Odenses bidrag og vil derfor i den endelige Natura 2000-plans afsnit 2.3.5 "Tilstand af levesteder for ynglefugle" tilrette teksten med bemærkning om, at der er delvis beskyttelse mod prædation på øerne, så teksten kommer til at lyde: Den isolerede beliggenhed beskytter delvis mod prædation fra landlevende rovdyr og forstyrrelse.

2. Indsatsprogram

Resume af høringssvar

Fire borgere har flere kommentarer for så vidt angår eventuelle udvidelser af sejlrenden i Odense Fjord og oprensning af denne samt klappning af materiale herfra.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at Natura 2000-planen er rammesættende. Det er derfor ikke muligt, at vurdere på konkrete fremtidige projekter. Det er i den strategiske miljøvurdering (SMV) til Natura 2000-planerne overordnet vurderet, hvorledes en realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram vil kunne påvirke forskellige miljøemner, herunder flora, fauna og biologisk mangfoldighed. Niveaueet for vurdering i den strategiske miljøvurdering afspejler Natura 2000-planernes overordnede niveau.

Jf. lovgivningen på området skal projekter, der kan påvirke Natura 2000-områderne, undergå en habitatvurdering, inden disse kan realiseres. Vurderingen foretages af den ansvarlige myndighed.

I den gældende regulering af henholdsvis klap- og råstofområdet gælder ikke et forbud mod klappning eller råstofindvinding i de marine Natura 2000-områder. Tilladelse til klappning og råstofindvinding er derimod omfattet af undersøgelseskravet i habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 og 2. I forbindelse med sagsbehandlingen af individuelle ansøgninger vil der blive lavet en konkret vurdering og taget stilling til, hvorvidt klappning og råstofindvinding kan tillades i de marine Natura 2000-områder. Opdateringer af vejledninger, som f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder, udarbejdes for, at ansøgere kan få en bedre indsigt i, hvilke krav der er til projekter/ansøgninger, og hvorledes disse håndteres i forhold til gældende regler i Natura 2000-områder.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense finder, at der er behov for aktiv handling for at undgå, at vandområderne i Fjordmarken og Lammesø udtørres i klydens yngletid. De to levesteder er kortlagt som værende i moderat naturtilstand bl.a. pga. prædation og risiko for udtørring i fuglenes yngletid.

Danmarks Naturfredningsforening Odense anfører, at splitternen udelukkende yngler dér, hvor der yngler hættemåger. Og at det, det gælder om i planen, er at sørge for, at der ikke er adgang for firbenede prædatorer til splitternernes yngleplads, så hættemågerne kan vende tilbage og hættemågekolonierne kan udgøre en beskyttende "skærm" mod prædatorer. For fjordterne og havterne anføres også, at det i langt højere grad er sikkerheden mod prædatorer end vegetationshøjde mv., som er afgørende for, hvorvidt ternerne vil slå sig ned. Danmarks Naturfredningsforening Odense foreslår desuden, at det, der skal til for at sikre et givet område mod prædation, er to ting: 1) omkring holme og øer anvendes den afprøvede metode med at lægge et tov hele vejen omkring øen i god afstand fra denne og holde rebet oppe med flydere. Det er en effektivt måde at holde f.eks. ræve væk fra en given ø. 2) at bekæmpe ræve – og evt. andre firbenede prædatorer, således at der ikke findes sådanne på yngleøerne. Altså tov med flydere og rævebekæmpelse.

Danmarks Naturfredningsforening Odense påpeger, at en del af småøerne og holmene i Odense Fjord er kraftigt "angrebet" af erosion, muligvis pga. vandspejlsstigninger og hyppigere storme/vindhændelser, og foreslår, at man genskaber 2-3 små holme, hvor tidligere tiders inddæmning har fjernet yngleøer i Lumby Middelgrund, idet det ville

kunne tiltrække de 3 ternearter, som er udpegningsarter for Odense Fjord. Endvidere er der arealer i Odense Fjord. Her tænkes f.eks. på Lumby Middel Grund, hvor der før inddæmningen eksisterede 8 fantastiske øer og holme. I dag er der ingen. Danmarks Naturfredningsforening Odense foreslår, at hvis man genskabte 2-3 små holme på Lumby Middelgrund, ville det kunne tiltrække de 3 ternearter, som er udpegningsarter for Odense Fjord.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Til alle tre forslag kan Miljøstyrelsen oplyse, at Miljømålsloven fastlægger en opgavefordeling mellem stat og kommuner, der giver staten det overordnede ansvar for gennemførelse af direktivforpligtelserne og overlader den konkrete gennemførelse heraf til de respektive myndigheder. Natura 2000-planerne fastlægger udelukkende rammerne for den opfølgende handleplanlægning, men de fastsætter ikke specifikke krav til forvaltning af konkrete arealer. Konkrete projektforslag skal således rettes mod relevante handleplanmyndighed.

Hvis der vurderes at være et konkret behov for regulering i et givent Natura 2000-område, kan der ansøges om reguleringstilladelse. Hvis ansøgningen vedrører fugle og pattedyr (med undtagelse af arter på habitatdirektivets bilag IV), indsendes den via en onlineansøgning til Naturstyrelsen. For bilag IV arter samt arter af planter og insekter sendes ansøgningen til Miljøstyrelsen.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense konstaterer, at der kun er foreskrevet områdespecifikke retningslinjer, der skal forbedre naturtilstanden for hede. De opfordrer til, at sådanne indsatser udbredes til alle de naturtyper, der er i moderat/ringe tilstand.

Miljøstyrelsens bemærkninger

De endelige planer er afstemt, så den politisk besluttede økonomiske ramme og den i planerne krævede indsats passer sammen. For hedearealer gælder, at kommunerne er blevet økonomisk kompenseret af staten for indsatser på disse naturtyper, hvorfor de er nævnt særskilt. Dermed er ikke sagt at indsatsen på andre naturtyper i området er mindre vigtig. Disse andre indsatser vil bl.a. kunne gennemføres ved hjælp af diverse landbrugsstøtteordninger.

Emnet "Indsatsprogram" er beskrevet i Miljøstyrelsens generelle høringsnotat "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

3. Lovgrundlag

Resume af høringssvar

En erhvervsvirksomhed forstår planudkastet således, at nuværende §3 områder får en ophøjet beskyttelsesstatus, således at disse ikke kan flyttes og erstattes af anden natur, måtte andre interesser finde det nødvendig - og finder denne praksis problematisk og ikke acceptabel.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Høringssvar med bemærkninger af juridisk karakter, herunder bemærkninger til regler, relation til anden lovgivning mv., er behandlet i "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan læses på styrelsens hjemmeside.

4. Målsætninger

Resume af høringssvar

Fire borgere spørger til, hvordan den overordnede målsætning skal nås, idet de vurderer, at denne målsætning ligger meget langt fra den forfatning, som hele Odense Fjord-området befinder sig i. Der skal gøres en ekstraordinær stor indsats for at opnå en tilstand, som svarer til målsætningen.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Danmark har en forpligtelse til at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der begrundes udpegningen af de enkelte Natura 2000-områder. Danmark er ligeledes forpligtet til, via gennemførelsen af fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at bidrage til at sikre den nationale bestand af fugle omfattet af direktivet.

Natura 2000-planernes mål er langsigtede, hvorfor der planperiode for planperiode prioriteres en særlig indsats, hvor behovet vurderes at være størst. Formålet er, at indsatserne skal bidrage til, at de langsigtede mål på sigt bliver opfyldt. Der er ikke en egentlig tidsfrist for, hvornår målene i Natura 2000-planerne skal være opfyldt.

5. Rollefordeling

Resume af høringssvar

Fire borgere spørger til, hvad man gør for at sikre vandkvaliteten i Odense Fjord og fremhæver, at kvælstofudledningen til fjorden er en væsentlig faktor i fjordens dårlige tilstand.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Der er en arbejdsdeling mellem Natura 2000- og vandområdeplanerne, således at vandplanlægningen håndterer vandkvalitet i vandløb, søer over 5 hektar, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af søer under 5 hektar og hydrologien på terrestriske naturarealer.

Høringssvar med bemærkninger af juridisk karakter, herunder bemærkninger til regler, relation til anden lovgivning herunder husdyrgodkendelsesloven mv., er desuden behandlet i Miljøstyrelsens generelle høringsnotat "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan læses på styrelsens hjemmeside.

6. Udpegningsgrundlag og områdegrænser

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense spørger til, hvorfor havørn er ikke behandlet yderligere i Natura 2000-planen, og anfører, at Natura 2000-området Odense Fjord dagligt er det væsentligste fourageringsområde for to nært beliggende, ynglende havørnepar, nemlig det på Romsø og det nærliggende Kertinge Nor. Desuden forekommer der uden for yngletiden regelmæssigt 10 rastende havørne samtidig i fjordområdet ifølge Danmarks Naturfredningsforening Odense.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Natura 2000-planerne bygger på basisanalyserne, der redegør for datagrundlaget. Data er indsamlet i perioden 2013-2019 som en del af det nationale overvågningsprogram – NOVANA. Der er tale om kvalitetssikrede data, der er indsamlet på nationalt niveau ud fra tekniske anvisninger udarbejdet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Miljøstyrelsen. Formålet er at sikre et ensartet datagrundlag. Miljøstyrelsen finder ikke grundlag for at planlægge ud fra enkelte års registreringer fra de forskellige Natura 2000-områder, men anvender i Natura 2000-planerne kvalitetssikrede data, som indgår i den officielle danske afrapportering til EU. Ved overvågning af fugle under Intensiv 2 metoden (herunder havørn) baserer Miljøstyrelsen sin overvågning på samarbejdsaftalen med Dansk Ornitologisk Forening. Data, der anvendes fra Intensiv 2-overvågningen, kvalitetssikres af Miljøstyrelsen, inden de anvendes.

I forbindelse med opdateringen af udpegningsgrundlaget for bl.a. fuglebeskyttelsesområderne i perioden 2018-22 blev havørn opretholdt på udpegningsgrundlaget i mange områder, herunder i fuglebeskyttelsesområde F75. Dette er tilfældet, selvom at havørn ikke lever op til de faglige kriterier for at fremstå på udpegningsgrundlaget, da det ikke kan udelukkes, at den stadig er i området eller vil komme tilbage igen. På nuværende tidspunkt er havørn ikke til stede som ynglefugl i fuglebeskyttelsesområde nr. F75. Havørn er heller ikke til stede som trækfugl i national eller international væsentlig forekomst i fuglebeskyttelsesområde F75. Havørn er derfor ikke gennemgået yderligt i Natura 2000-planen.

Bagvedliggende vurderinger for et opdateret udpegningsgrundlag kan findes i notatet "Kriterier for at tilføje eller fjerne fuglearter på udpegningsgrundlaget i et givent fuglebeskyttelsesområde" på Miljøstyrelsens hjemmeside. Relevant information kan findes under afsnittet "3. Kriterier for at udtage fuglearter fra udpegningsgrundlaget".

Mulighederne for at foretage ændringer på udpegningsgrundlag drøftes for tiden mellem EU Kommissionen og medlemslandene, herunder drøftes også krav til dokumentation for at udtage arter fra udpegningsgrundlag. Eventuel udtagning af arter eller naturtyper fra det tidligere udpegningsgrundlag afventer således afklaring af disse drøftelser.

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense foreslår, at den østlige del af fjorden, som IKKE er Natura 2000-område, indlemmes i det eksisterende Natura 2000 område, N110 Odense Fjord, med henvisning til, at der forekommer en del naturværdier i dette område, som bør beskyttes. Herunder at den østlige del af fjorden uden for Natura 2000-området huser Fyns måske største havternebestand (175 par i 2022), som samtidig er én af de større bestande i hele landet. Imens havternen jf. Danmarks Naturfredningsforening Odense ikke mere yngler regelmæssigt i Natura 2000-området på grund af prædation samt erosion af holme og øer. Som yderlige begrundelse nævner Danmarks Naturfredningsforening Odense, at klyde yngler i området, ligesom dværgterne, som de anser for en potentiel udpegningsart. Danmarks Naturfredningsforening Odense anfører desuden, at den østlige del af Odense Fjord er vigtig rasteplads for edderfugl med 8750 rastende edderfugle i august måned. Et antal, som Danmarks Naturfredningsforening anfører, lever op til kriteriet for at blive udpegningsart for Odense Fjord.

Resume af høringssvar

Fire borgere spørger til, hvorfor en del af Odense Fjord (området ud for Odense Havn) ikke indgår i Natura 2000-området?

Miljøstyrelsens bemærkninger

Ændringer i Natura 2000-områdernes afgrænsning er ikke en del af høringen, idet den gennemførte høring alene vedrørte forslag til Natura 2000-planer.

7. Marin

Resume af høringssvar

Danmarks Naturfredningsforening Odense foreslår, at der snarest bør udvikles et tilstandsvurderingssystem for de marine naturtyper. I Natura 2000-området udgør de marine naturtyper vadeflade samt bugter og vige store arealer. Danmarks Naturfredningsforening Odense anfører, at hvis man kendte tilstanden af habitatnaturtyperne, ville der være mulighed for at pege på virkemidler, der kunne supplere indsatserne i vandområdeplanerne og dermed forbedre eller fremskynde effekten af disse.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Emnet "datagrundlag" er beskrevet i Miljøstyrelsens generelle høringsnotat "Miljøstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende forslag til Natura 2000-planer 2022-2027", som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

8. Andet

Resume af hørings svar

Fire borgere spørger til, hvorfor aktiviteter på konkrete arealer i Dræby Fed og Vigerø, udenfor Natura 2000-område N110 Odense Fjord, ikke er omfattet af/behandlet i Natura 2000-planen. Herunder planer om udvidelse af Odense Havn, da de mener, at Natura 2000-området og naturtilstanden i Odense Fjord påvirkes af disse tiltag.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Den gennemførte høring vedrørte alene forslag til Natura 2000-planer. Høringsvaret omhandler aktiviteter uden for Natura 2000-området, hvorfor planen ikke behandler disse. Miljøstyrelsen henviser til, at høringsparten kan kontakte den konkrete myndighedsansvarlige.

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at Natura 2000-planen er rammesættende. Det er derfor ikke muligt, at vurdere på konkrete fremtidige projekter. Det er i den strategiske miljøvurdering (SMV) til Natura 2000-planerne overordnet vurderet, hvorledes en realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram vil kunne påvirke forskellige miljøemner, herunder flora, fauna og biologisk mangfoldighed. Niveaueet for vurdering i den strategiske miljøvurdering afspejler Natura 2000-planernes overordnede niveau.

Jf. lovgivningen på området skal projekter, der kan påvirke Natura 2000-områderne, undergå en habitatvurdering, inden disse kan realiseres. Vurderingen foretages af den ansvarlige myndighed.

De modstridende naturinteresser indeholder en prioritering af naturtyper og arter på områdets UPG, hvor det er vurderet, at der er behov for en prioritering i forbindelse med realisering af indsatsprogrammet.

Justering af forslag til Natura 2000-plan for N110 Odense Fjord

På baggrund af de indkomne hørings svar er Natura 2000-planens afsnit om "Områdebeskrivelse" tilrettet, så det tilføjes, at Kerteminde Kommune udgør en del af Natura 2000-området.

Desuden vil afsnit 2.3.5 "Tilstand af levesteder for ynglefugle" tilrettes med bemærkning om, at der for klyde er delvis beskyttelse mod prædation på øerne, så teksten kommer til at lyde: "Den isolerede beliggenhed beskytter delvis mod prædation fra landlevende rovdyr og forstyrrelse".

Ingen af ændringerne i forhold til planforslaget giver anledning til fornyet høring over planforslaget, jf. miljømålslovens § 45.

Bilag 1: Indkomne hørings svar til Natura 2000-planforslaget N110 Odense Fjord

Sagsnummer	Høringspart
2022-38358	Erhvervsvirksomhed
2022-39318	Borgere
2022-38442	Danmarks Naturfredningsforening, Odense